

Marie Sundbom
marie.sundbom@varmdo.se
08-570 481 98
Enhetschef

Tjänsteskrivelse

Projektplan små avlopp - fokusområde och deluppdrag i Race for the Baltic

Förslag till beslut

Bygg- och miljöavdelningen föreslår bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden besluta att

1. Anta nedanstående projektplan
2. Överlämna nedanstående redovisning till kommunstyrelsen och hemställa att kommunstyrelsen beslutar om Värmdö kommuns vidare delaktighet i Race for the Baltic då det är en strategiskt viktig fråga för fullföljandet av kommunfullmäktiges mål och bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens handlingsplan för kommande års inventering.

Sammanfattning

Delprojektet "Små avlopp i skärgården" genom Race for the Baltic (RFTB) är att ge skärgårdsbor stöd till hållbara och långsiktiga lösningar för rening av avloppsvatten i skärgården, främst med gemensamma lösningar. RFTB fungerar som en morot och stöd till skärgårdsborna medan myndigheten avvaktar med tillsynen. Många åtgärder blir då förhoppningsvis genomförda utan att myndigheten behöver ställa formella krav. Parallellt kan det lokala näringslivet bli involverade på ett bra sätt.

Projektplanen, som beskrivs nedan, kan liknas vid upplägget "Ö för Ö" som initierats av Länsstyrelsen i Stockholms län. En hjälp till självhjälp.

I denna första del, fram till och med april 2018, finns utrymme att hantera två av de större öarna. Det finns ca 40 tilltänkta öar därutöver där motsvarande stöd kan skapa en hållbar VA-utveckling i skärgården som är långsiktigt hållbar.

Bakgrund

Små avlopp är en fokusfråga inom Race for the Baltic (RFTB) och redan på ett tidigt stadium var utvecklingen av små avlopp i skärgårdsmiljö en högst prioriterad fråga. För fastlandets avloppsvatten finns det avsatt plats i Käppala reningsverk på Lidingö. Skärgården har enligt nu gällande översiktsplan ingen plan för framtida kommunalt vatten och avlopp. De lösningar som blir för vatten och avlopp i skärgården kommer därför vara avgörande för en lång tid framöver och måste vara robusta, hållbara och säkra.

Den inventering av enskilda avlopp som utförts enligt kommunfullmäktiges mål har inneburit att krav på åtgärder ställts med relativt snäva tidsramar. Detta har inneburit snabba lösningar och i stort sett alltid i egen regi. Delar av skärgården inventerades 2017 och inventeringen indikerar också ett resultat där varje fastighet investerar stora summor i egna anläggningar, som sedan ska ha egen hämtning av slam/latrin och eventuellt material från fosforfällor. Det innebär också mycket enskilt underhåll och många utsläppspunkter.

För många fastigheter i skärgården finns inget kommunalt alternativ då återstår att lösa vatten och avlopp enskilt. Erfarenheter från genomförda inventeringar visar att det finns både möjligheter, kunskap och engagemang att lösa rening av avloppsvatten i skärgården gemensamt. För de som ska lösa det i egen regi finns att lära av befintlig kunskap för att undvika snabba lösningar som riskerar att bli mindre hållbara.

Det finns idag exempel på när större sammanhållen bebyggelse i skärgården har gått ihop och löst rening av avloppsvatten gemensamt. I större projekt har det även inneburit att också dricksvatten blir tillgängligt för fastigheten. I de fall dricksvatten har varit en del av projektet har enligt uppgift kostnaden för detta inte behövt bli så mycket högre än vad motsvarande endast rening av bara avloppsvattnet skulle kosta för en fastighet som gör det i egen regi. Bedömningen är därför att de gemensamma lösningarna är både kostnadsmässigt och miljömässigt fördelaktiga vid sammanhållen bebyggelse i skärgården.

I samband med beslut om handlingsplan som ligger till grund för arbetet med att nå kommunfullmäktiges mål 2020 har bygg-, miljö- och hälsoskydds nämnden i oktober 2017 tagit beslut om att skärgårdens inventering ska omfattas av information i ett första skede och inventering med krav i ett andra skede.

Inom ramen för RFTB finns det möjlighet att hjälpa områden att skapa gemensamma lösningar genom att visa på exempel på hur det kan gå till. Detta kan framförallt bli aktuellt vid större sammanhållen bebyggelse. För att driva ett sådant initiativ behöver det ske utanför myndighetens ramar och RFTB blir därför en bra plattform för detta. Myndigheten ger däremot stöd i form av tid och ordinarie rådgivning. Skulle de områden där krav inte ställs i ett första skede inte lyckas med gemensamma lösningar (eller lösningar i egen regi) kommer formella krav att ställas i ett nästa steg, efter 2020.

Nedanstående projektplan har tagits fram gemensamt med miljösamordnare Karina Alvarez inom ramen för projektet Race for the Baltic. Projektplanen motsvarar en halvtidstjänst för miljösamordnare och vilken finansieras av

driftsbudget gemensamt mellan samhällsbyggnadsavdelningen och bygg- och miljöavdelningen. Därefter kommer detta konkreta stöd till skärgårdsbor som vill hitta gemensamma VA-lösningar att utebli.

Projektplan

Hösten 2017 - Januari

1. Granska bifogad sammanställning i excelfil "öar som klassas som "större", dvs 25 bebyggda fastigheter i sammanhållen bebyggelse". Finns det öar som saknas eller inte borde vara med på listan utifrån den beskrivningen? Ta ut ett urval för projektet fram t.o.m. April 2018.
2. Arkivinventera de bebyggda fastigheter som ligger placerade på de öar som valts ut. Syfte: att granska respektive fastighets nuvarande rening av avloppsvattnet. En del har kanske redan en fullgod eller gemensam rening. Arkivinventeringen görs genom att gå igenom
 1. Dokument i Castor för respektive fastighet (miljösamrodare ges access via bygg- och miljökontoret).
 2. Dokument i det digitala arkivet Comprima
 3. Slamtömningar eller byte av fosforfälla i Future.
 4. Eventuella handlingar i papperarkivet, kontakt kommunantikvarie.
3. För varje fastighet ta fram en bedömning i text. Bedömningsgrunder och text tas fram gemensamt med inventerarna på enheten för små avlopp.

I uppdraget ingår även att under hösten träffa entreprenörer och aktörer i branschen som kan fungera som ett stöd för fastighetsägarna i arbetet med att se över möjligheten till gemensamma lösningar för rening av avloppsvattnet.

Februari-Mars

Ta fram ett informationsbrev som ska skickas ut till de fastigheter som har inventerats utifrån de öar som finns redovisade i sammanställningen.

I informationsbrevet ska det framgå att:

- Vi har gjort "följande bedömning gällande fastighetens avloppslösning: godkänd lösning/godkänd lösning med provtagningsresultat saknas/riskerar att inte vara godkänd lösning på grund av".
- Information om fördelarna med att lösa sin rening av avloppsvattnet (samt även vatten) gemensamt. Alternativet att lösa det i egen regi måste även framgå.
- Datum för seminarier (se nedan) med aktörer/entreprenörer då det ges tillfälle att få information om möjligheter till gemensamma lösningar. En plattform/stöd som kommunen erbjuder inom ramen för Race for the Baltic.
- Om lösningar inte planeras och ansöks för kommer tillsyn som debiteras att utföras på fastigheten efter 2020.

Brevet tas fram gemensamt med inventerargruppen på enheten för små avlopp.

Skicka ut informationsbrevet till de öar i skärgården som valts ut.

April

Seminarie i Värmdösalen. Vid seminariet presenterar aktörer/entreprenörer sig själva och vad de kan erbjuda. Även goda exempel ska lyftas fram. Miljösamordnare och bygg- och miljöavdelningen håller också en presentation om kommunens stöd och verksamhet.

BYGG- OCH MILJÖAVDELNINGEN

Marie Sundbom
Enhetschef

Jelinka Hall
Avdelningschef